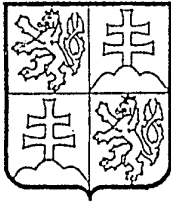

ČESKÁ A SLOVENSKÁ
FEDERATIVNÍ
REPUBLIKA
(19)

FEDERÁLNÍ ÚŘAD
PRO VYNÁLEZY

PATENTOVÝ SPIS

(11) Číslo dokumentu :

276 689

(21) Číslo přihlášky : 3725-90.B

(22) Přihlášeno : 26 07 90

(30) Prioritní data :

(40) Zveřejněno : 18 03 92

(47) Uděleno : 20 05 92

(24) Oznámeno udělení ve Věstníku : 15 07 92

(13) Druh dokumentu : B6

(51) Int. Cl.⁵ :

C 01 F 11/18

(73) Majitel patentu : SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA, BRATISLAVA

(72) Původce vynálezu : SMELÍK ANDREJ doc. ing. CSc.; BRATISLAVA,
POLÍVKA ĽUDOVÍT doc. ing. CSc., TRNAVA,
FŮZY ŠTEFAN ing. CSc.; BRATISLAVA

(54) Název vynálezu : Spôsob prípravy uhličitanu vápenatého

(57) Anotace :

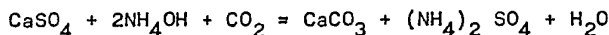
Riešenie sa týka premeny síranu vápenatého vo forme bezvodého hemihydrátu alebo hydrátu na uhličitan vápenatý s veľkosťou častíc do 50/um. Podstatou riešenia je, že na bezvodý hemihydrát alebo hydrát síranu vápenatého vo forme čistej zlúčeniny, suroviny alebo priemyselného odpadu sa pôsobí stechiometrickým alebo nadstechiometrickým množstvom hydroxidu amonného a/alebo uhličitanu amonného pri teplote 10 až 60 °C, vzniknutá suspenzia sa sýti plynom s obsahom oxidu uhličitého 3 až 100 % hmot., pokiaľ sa nedosiahne pH = 7 + 0,5 a následne sa odfiltruje a suší sa pri teplote do 200 °C.

Vynález sa týka spôsobu prípravy uhličitanu vápnika z vodnej suspenzie síranu vápni-ka alebo jeho hydrátov.

V literatúre sú popísané rôzne spôsoby prípravy uhličitanu vápenatého karbonatáciou suspenzie hydroxidu vápenatého s plynným oxidom uhličitým, selektívnym vylúhovaním oxidu alebo hydroxidu vápenatého zo surovín alebo priemyselných odpadov na rozpustné vápenaté soli anorganických prípadne organických kyselín v prítomnosti organickej dusíkatej zásady, ktorá obsahuje aspoň jednu hydroxylovú skupinu a nasledovnou karbonatáciou týchto solí s oxidom uhličitým, prípravou roztoku mravenčanu alebo octanu vápenatého z vápenatých surovín a z neho zrážaním uhličitan vápenatý 1) uhličitanom amónnym alebo s CO_2 a NH_4OH , 2) uhličitanom organickej dusíkatej zásady, zrážaním uhličitanu vápenatého 1) reakciou vodorozpustnej vápenatej soli amoniakom a oxidom uhličitým alebo uhličitanom amónnym, 2) z roztoku po regenerácii sodárenského lúhu vápenným mliekom, obsahujúcim prevažne CaCl_2 amoniakom a oxidom uhličitým alebo uhličitanom amónnym, výrobou uhličitanu vápenatého z dusičnanu vápenatého pri výrobe NP - alebo NPK - hnojív zrážaním s amoniakom a oxidom uhličitým.

Nedostatkem uvedených spôsobov výroby je príprava uhličitanu vápenatého iba z rozpustných vápenatých solí CaO , $\text{Ca}(\text{OH})_2$, mravenčanu a octanu vápenatého, CaCl_2 a $\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$.

Uvedený nedostatok v podstatnej miere odstraňuje spôsob podľa vynálezu, ktorého podstata spočíva v tom, že málo rozpustná zlúčenina, surovina alebo priemyselný odpad bezvodého hemihydrátu alebo dihydrátu síranu vápenatého sa pri teplote 10 až 60 °C, výhodne pri 20 °C mení vo forme suspenzie s hodnotou pH 10 až 12 v prítomnosti stechiometrického alebo nadstechiometrického, výhodne trojstechiometrického prebytku NH_4OH na uhličitan vápenatý sytením za miešania plynným 100% oxidom uhličitým alebo jeho zmesou so vzduchom až do prebehnutia reakcie

alebo s trojstechiometrickým prebytkom uhličitanu amónneho za miešania

Zrnitý uhličitan vápenatý s veľkosťou častíc do 50 μm sa odfiltruje, premyje a suší pri teplote pod 200 °C. Filtrát a premývacie roztoky sa recirkuluje po regenerácii s prídavkom NH_4OH alebo $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$ k premene CaSO_4 na CaCO_3 . Po vzraste sušiny recirkulátu na 10 % obsah sa vydeli ako tekuté zmesné hnojivo $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$ a $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$.

Premenou práškového síranu vápenatého na uhličitan vápenatý v amoniakálnom prostredí s oxidom uhličitým sa získa jemnozrnný uhličitanový materiál s možnosťou uplatnenia ako plniva do polymérnych hmôt, v poľnohospodárstve na úpravu pôd a v chemickom, kozmetickom, potravinárskom a farmaceutickom priemysle ako plnivo a prísada.

Príklad

100 kg bezvodého síranu vápenatého sa pri teplote 20 °C rozmieša s dvojstechiometrickým 435 kg množstvom 26% roztoku amoniakalizovanej vody na suspenziu s hodnotou pH = 12. V priebehu 100 minút sa za miešania suspenzie zneutralizuje na hodnotu pH = 7 s oxidom uhličitým, pričom sa pri 99,5% výťažnosti získa 73,0 kg CaCO_3 a 96,3 kg $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$. Po odfiltrovaní a premytí CaCO_3 s vodou sa tento suší pri 120 °C a zhomogenizuje sa na jemnozrnný prášok s veľkosťou častíc do 50 μm . Roztoky s obsahom $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$ a $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$ sa po zalkalizovaní s 26% vodným roztokom NH_4OH dajú recirkulovať pri premene CaSO_4 na CaCO_3 alebo využiť ako tekuté hnojivo v poľnohospodárstve.

P A T E N T O V É   N Á R O K Y

Spôsob prípravy uhličitanu vápenatého s veľkosťou častíc do 50 μ m, vyznačujúci sa tým, že na bezvody, hemihydrát alebo hydrát síranu vápenatého vo forme čistej zlúčeniny, suroviny alebo priemyselného odpadu sa pôsobí stechiometrickým alebo nadstechiometrickým množstvom hydroxidu amonného a/alebo uhličitanu amonného pri teplote 10 až 60 °C, vzniknutá suspenzia sa sýti plynom s obsahom oxidu uhličitého 3 až 100 % hmot., pokiaľ sa nedosiahne pH = $7 \pm 0,5$ a následne sa odfiltruje a suší sa pri teplote do 200 °C.